

Регионална бърза справка №13

за ситуацията в Сирия

7 февруари 2025 г.

Основни акценти

- Към 5 февруари ВКБООН изчислява, че от 8 декември 2024 г. насам в Сирия са се завърнали около 270 000 сирийци. Тези цифри се основават на триангулация на източници от и извън Сирия. Те включват бежанци, регистрирани от ВКБООН, други сирийци от Турция, Ливан, Йордания, Ирак и Египет и преминаващите транзитно през региона.
- На 6 февруари ВКБООН публикува своята [оперативна рамка за доброволно връщане](#), в която са описани плановете на ВКБООН за подпомагане на доброволното връщане на сирийските бежанци и вътрешно разселените лица по домовете им и за подкрепа на тяхната реинтеграция в районите на произход.
- Също така на 6 февруари ВКБООН публикува пълните резултати от своето [Регионално бързо проучване за възгледите и намеренията на сирийските бежанци да се завърнат в Сирия \(RPIS\)](#), проведено сред сирийски бежанци в четири приемащи страни. Общите констатации бележат грастична промяна в сравнение с проучванията на намеренията през последните 10 години, като 27% от бежанците в региона възнамеряват да се завърнат у дома през следващите 12 месеца.

В Йордания ВКБООН предоставя транспортна помощ на сирийските бежанци, които избират да се завърнат, въз основа на обратна връзка от бежанските общности, които искат помощ, за да се приберат у дома. За някои от тях разходите за транспорт могат да се окажат пречка за завръщането. © ВКБООН/Шаукат Алхарфуш

Оперативна рамка

На 6 февруари Върховният комисариат на ООН за бежанците (ВКБООН) публикува своята **оперативна рамка за Доброволното връщане на сирийските бежанци и вътрешно разселените лица**. Въпреки че ВКБООН не насърчава широкомащабно доброволно завръщане в Сирия, вече е започнат процес на улесняване на доброволното връщане. Това е предизвикано от действителни и прогнозни завръщания, както и от призови към ВКБООН от страна на бежанците да подкрепи тяхното завръщане.

Целите на рамката са:

- Да се гарантира, че планирането и осъществяването на връщането се основават на международните стандарти и принципи за закрила;
- Да се гарантира, че сирийските бежанци и вътрешно разселените лица могат да вземат свободно и добре информирано решение дали да се завърнат, и че са активно ангажирани в разработването на процесите на завръщане;
- Да се улесни доброволното връщане, включително транспортна и материална помощ; и
- Да се подпомогне реинтеграцията на бежанците и вътрешно разселените лица, завърнали се в Сирия, като се отчитат чувствителността към конфликта и на цялото население в местата на завръщане, в сътрудничество с по-широки национални програми за реинтеграция и развитие на ООН, НПО и МФИ.

Участието на ВКБООН в процесите на завръщане се основава на принципите за доброволност и информираност на бежанците и вътрешно разселените лица. За да се гарантира свободен и добре обмислен избор, оперативната рамка включва дейности за консултиране и комуникация в приемащите държави. В Сирия се предвиждат интервенции като ремонт на подслони, програми за осигуряване на препитание и правна помощ. Тези мерки целят да засият устойчивостта на завръщането и да улеснят процеса на реинтеграция.

Въпреки че оперативната рамка е специфична за ВКБООН, **приобщаващите партньорства** са от ключово значение за осигуряване на безопасно, доброволно и устойчиво завръщане. В момента се подготвя междуведомствен призив за операции по връщане от приемащите страни. Всички дейности по реинтеграция, включително тези в рамката на ВКБООН, трябва да бъдат част от по-широката национална координация и усилията на ООН за развитие в Сирия. Този интегриран подход гарантира съгласуваност и по-добра ефективност на предприетите мерки.

Възгледи и намерения на бежанците

През януари 2025 г. ВКБООН проведе **Регионално бързо проучване за възгледите и намеренията на сирийските бежанци да се завърнат в Сирия** в четири приемащи страни (Йордания, Ливан, Ирак и Египет) с представителна извадка на случаен принцип от 3400 респонденти.

Основните изводи включват:

- **80% от сирийските бежанци се надяват един ден да се завърнат в Сирия.** Това представлява значителна промяна в нагласите за завръщане след пагането на правителството на Асад. За сравнение, през април 2024 г. едва 57% от анкетираните споделят подобна надежда.
- **27% от бежанците възнамеряват да се завърнат в рамките на следващите 12 месеца.** Това е значително увеличение спрямо предишната РПИС от 2024 г., когато само 1,7% от анкетираните бежанци са имали подобни намерения.
- **53% от тези, които все още не са решили или не възнамеряват да се завърнат в близко бъдеще, планират да го направят в рамките на следващите пет години.** Това е значителен ръст спрямо 37% в предишното проучване.

Съществуват значителни различия в намеренията на бежанците да се завърнат у дома през следващите 12 месеца, в зависимост от страната, в която са получили убежище. Тези разлики се обясняват с настоящата несигурност или с дългогодишните конфликти, които са засегнали районите на произход на анкетираните бежанци във всяка страна. Във всички държави жените изразяват по-ниско намерение да се завърнат през следващата година (23%), спрямо общата средна стойност (27%). Същевременно 77% от хората съобщават, че имат дългове в страните на убежище. За почти половината от тях (49%) това е основна пречка пред завръщането. Макар резултатите да варират според приемащата страна, всички показват значително увеличение в намерението за завръщане през следващите 12 месеца в сравнение с предишните проучвания.

Въпреки отчетената промяна в нагласите, **55% от бежанците все още не възнамеряват да се завърнат.** Дори при най-благоприятните условия, процесът на завръщане изисква време. Затова е от ключово значение да се запази пространството за подкрепа и закрила в приемащите страни — Турция, Йордания, Ливан, Ирак и Египет — докато в Сирия се правят значителни инвестиции за създаване на устойчиви условия за завръщане.

Актуализации за ситуацията по страни

Сирия

Към 5 февруари около 270 000 сирийци са преминали обратно в страната, включително Бежанци завръщащите се. От ескалацията на военните действия в края на ноември 2024 г. над 650 000 сирийци остават нови вътрешно разселени лица - част от **общо над 7,4 милиона вътрешно разселени лица** в страната. От края на януари над 700 000 вътрешно разселени лица са се завърнали по домовете си.

Тази седмица ВКБООН продължи да предоставя правна помощ на завърналите се бежанци и вътрешно разселените лица, включително сесии за повишаване на осведомеността и съдействие при процедурите за издаване на граждански документи на завърналите се от

Ливан лица в Ал-Хасаке и Ар-Ракка. Много от връщащите се семейства съобщават, че са изгубили личните си карти, семейните си книжки и актове за собственост, което прави този вид помощ още по-важна. Увеличаващ се брой вътрешно разселени и завръщащи се лица се обръщат към ВКБООН за подкрепа. Причина за това са негативните последици, които липсата на документи може да има за достъпа до права и услуги.

Всяка седмица в различни части на страната се провеждат и информационни сесии относно противопехотните мини и невзривените боеприпаси - особено важно предвид постоянната заплаха, която тези останки от войната представляват за цивилното население. Това е още по-важно за децата и селскостопанските работници. По данни на HALO Trust, броят на убитите или ранените от противопехотни мини и други взривни устройства в Сирия е достигнал **кризисни нива** - повече от 400 души от декември 2024 г. насам. Със затоплянето на температурите, приключването на учебните занятия и решението на все повече хора да се завърнат по домовете си, риска от жертви се увеличава.

Подслонът продължава да бъде критичен проблем и потенциална пречка за завръщането. Според резултатите от проучването, 61% от бежанците притежават дом в Сирия, като 81% от тях съобщават, че жилището им е напълно разрушено или частично повредено и негодно за обитаване. Въз основа на наблюденията на място ВКБООН изчислява, че в някои части на губернаторство Алепо близо 60 % от къщите са необитаеми, което принуждава семействата да създават временни убежища с пластмасови платна, докато други живеят в подкрепяни от ВКБООН приемни центрове. Други пък са настанени при роднини, често в пренаселени условия. В някои райони семействата, живеещи в домове, собственост на други бежанци, които възнамеряват да се завърнат, са подложени на натиск да ги напуснат.

В **доклада на Разследващата комисия на ООН за Сирийската арабска република**, публикуван на 6 февруари, се отбелязват подробно моделите на системно и мащабно разрушаване на гражданска инфраструктура и домове през 14-те години на конфликта в Сирия. Докладът подчертава необходимостта от разглеждане на правата и нарушенията на собствеността, за да се избегне изостряне на социалното напрежение и подхранване на бъдещо недоволство.

Турция

Откакто на 23 януари полетите от Истанбул до Дамаск бяха възобновени, екипите на ВКБООН в Турция присъстват постоянно на международното летище в Истанбул, за да наблюдават доброволното връщане в Сирия, в допълнение към редовното присъствие на граничните контролно-пропускателни пунктове (ГКПП).

На 4 февруари временният президент на Сирия Ахмед Ал-Шараа посети **Турция** и се срещна с президента Ердоган - второто му международно пътуване след Саудитска Арабия по-рано тази седмица.

Ливан

Ежедневните преминавания на официалните ГКПП продължават да са с нисък, но стабилен темп - средно по 1000 влизания и излизания на ден. Освен това продължават да се осъществяват движения през границите през неофициални гранични пунктове.

Към 4 февруари правителствената служба за управление на риска от бедствия съобщава за приблизително 94 000 пристигнали от Сирия в губернаторство Баалбек, включително 20 000 ливански завръщащи се лица. Около 36 500 от пристигналите (предимно сирийци) живеят в около 200 неофициални колективни подслона. Други 57 600 живеят в общността. Броят им се е увеличил спрямо последното отчитане поради новите несигурности в Гур, губернаторство Хомс, довели до допълнително разселване. За да насочи правилно материалните помощи и в отговор на трансграничното разселване, ВКБООН координира тясно действията си с властите.

Йордания

Към 27 януари близо 25 500 бежанци, регистрирани от ВКБООН, са се завърнали от Йордания в Сирия от 8 декември 2024 г. насам.

От 4 до 6 февруари ВКБООН е организиран транспорт за повече от 200 бежанци изразили желание да се завърнат от лагера Azraq и от Аман. Преди тяхното отпътуване, ВКБООН проведе интервюта за да се увери, че решението за завръщане е доброволно и добре информирано. ВКБООН също така предостави консултации и информация за наличието на услуги в Сирия.

Ирак

От 8 декември насам над 5000 сирийци са се завърнали от Ирак в Сирия, включително почти 400 регистрирани бежанци. Това включва сирийци, които са се завърнали през ГКПП Пешхабур и ГКПП Ал Каим. Броят на регистрираните сирийски завръщащи се лица се е увеличил в сравнение с предходната седмица, като средно на ден са се завръщали по 18 души.

През отчетния период ВКБООН продължи да наблюдава пристигащи от Сирия в Кюрдистан, Ирак, главно от провинциите Ал Хасаке, Алепо и Ар-Ракка. През отчетния период приблизително 1420 лица са пристигнали през ГКПП Пешхабур. Основните причини за преминаване са семейни посещения, медицински цели, сключване на брак или транзитно преминаване към други дестинации, като повечето хора са изразили намерението да се върнат в Сирия след посещението.

Египет

От 8 декември 2024 г. насам в офисите на ВКБООН са подадени 4 586 молби за прекратяване на бежанския статут. Това включва над 9 467 сирийски бежанци в Египет и прави средно 121 молби на ден в сравнение със средно 7 молби през ноември 2024 г. ВКБООН в Египет продължава да получава повече от 100 обаждания седмично за записване на час за прекратяване на статута.

Полезни връзки

- [Оперативна рамка на ВКБООН за доброволно връщане на сирийски бежанци и вътрешно разселени лица \(февруари 2025 г.\)](#)
- [Проучване на възгледите и намеренията на бежанците \(RPIS\) от януари 2025 г.](#)
- [Позиция на ВКБООН относно връщане в Сирийската арабска република \(16 декември\)](#)
- [Данни в единния информационен портал за ситуацията в Сирия](#)
- [Единна страница за помощ на ВКБООН](#)

Върховният комисариат на ООН за бежанците, Агенцията на ООН за бежанците, благодарни за подкрепата на донорите, които допринесоха за операциите му в Близкия изток през 2025 г., включително:

Австралия | Австрия | Белгия | Дания | Европейски съюз | Германия | Исландия | Ирландия | Люксембург | Монако | Нидерландия (Кралство) | Норвегия | Катар | Република Корея | Швеция | Швейцария | Централен фонд за реагиране при извънредни ситуации | Ислямска банка за развитие

КОНТАКТИ

Регионален офис на ВКБООН за Близкия изток и Северна Африка в Аман (Йордания)
MENAreporting@unhcr.org

За повече информация, моля посетете:

Глобален фокус на ВКБООН - Близък изток и Северна Африка